

MANAGEMENT STRATEGIES AFFECTING THE BUSINESS PERFORMANCE OF PRIVATE CONSTRUCTION CONTRACTORS IN KHON KAEN PROVINCE

Nattakit KAMPIBOON¹ and Thanapon WIMOONARD¹

1 College of Graduate Study in Management, Khon Kaen University, Thailand;

nattakit.ka@kkumail.com (Corresponding Author)

ABSTRACT

This study aimed to examine the relationship between management strategies and the business performance of private construction contractors in Khon Kaen Province. A quantitative research approach with a survey research design was employed. The sample consisted of 390 entrepreneurs, managers, and employees of private construction contracting businesses in Khon Kaen Province. Data were collected using a five-point Likert-scale questionnaire. Statistical techniques included frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and multiple regression analysis. The results revealed that all dimensions of management strategies were positively correlated with business performance at the .01 level of significance. Employee Competency Strategy (ECS) demonstrated the strongest relationship with business performance ($r = .790$), followed by Communication and Coordination Strategy (COMS) ($r = .709$), Cost Control Strategy (CCS) ($r = .633$), and Subcontractor Management Strategy (SMS) ($r = .627$). Furthermore, the results of multiple regression analysis indicated that management strategies jointly explained 68.0% of the variance in business performance ($R^2 = 0.680$, $p < .001$). Among the independent variables, Employee Competency Strategy exerted the strongest influence on business performance ($\beta = 0.511$, $p < .001$).

Keywords: Management Strategies, Business Performance, Private Construction Contractors, Khon Kaen Province

CITATION INFORMATION: Kampiboon, N., & Wimonard, T. (2026). Management Strategies Affecting the Business Performance of Private Construction Contractors in Khon Kaen Province. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 4(7), 79

กลยุทธ์การบริหารจัดการที่มีผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนในจังหวัดขอนแก่น

ณัฐกิตติ คำพิบูลย์¹ และ ธนภณ วิมูลอาจ¹

¹ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น; nattakit.ka@kkumail.com (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การบริหารจัดการและผลการดำเนินงานของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนในจังหวัดขอนแก่น โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณและวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และบุคลากรของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 390 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การบริหารจัดการทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนในจังหวัดขอนแก่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะของพนักงานมีความสัมพันธ์สูงที่สุด ($r = .790$) รองลงมา ได้แก่ กลยุทธ์การสื่อสารและการประสานงาน ($r = .709$) กลยุทธ์การควบคุมต้นทุน ($r = .633$) และกลยุทธ์การบริหารผู้รับเหมาช่วง ($r = .627$) ตามลำดับ นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณพบว่า กลยุทธ์การบริหารจัดการสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลการดำเนินงานได้ร้อยละ 68.0 ($R^2 = 0.680$, $p < .001$) โดยกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะของพนักงานเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อผลการดำเนินงาน ($\beta = 0.511$, $p < .001$)

คำสำคัญ: กลยุทธ์การบริหารจัดการ, ผลการดำเนินงานของธุรกิจ, ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชน, จังหวัดขอนแก่น

ข้อมูลการอ้างอิง: ณัฐกิตติ คำพิบูลย์ และ ธนภณ วิมูลอาจ. (2569). กลยุทธ์การบริหารจัดการที่มีผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนในจังหวัดขอนแก่น. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 4(7), 79

บทนำ

อุตสาหกรรมก่อสร้างเป็นหนึ่งในภาคเศรษฐกิจที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากเป็นกลไกหลักในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาคารที่อยู่อาศัย อาคารพาณิชย์ และสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ที่สนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการพัฒนาชุมชน โดยในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ภาคก่อสร้างของประเทศไทยยังคงมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่องตามการขยายตัวของภาคอสังหาริมทรัพย์ การลงทุนของภาคเอกชน และการพัฒนาเมืองในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ อย่างไรก็ตาม การเติบโตดังกล่าวมาพร้อมกับสภาพการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้น ความผันผวนของต้นทุนวัสดุ ก่อสร้าง ค่าแรง และข้อกำหนดด้านคุณภาพงานที่สูงขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการจำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567) ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชน โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม ถือเป็นกลุ่มธุรกิจที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจในระดับพื้นที่ เนื่องจากเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างอาคารพักอาศัย อาคารพาณิชย์ และสิ่งปลูกสร้างที่ตอบสนองความต้องการของภาคประชาชนและภาคธุรกิจโดยตรง อย่างไรก็ตาม ธุรกิจกลุ่มนี้ยังคงเผชิญกับปัญหาหลายประการ เช่น การควบคุมต้นทุนที่ไม่มีประสิทธิภาพ ความล่าช้าในการดำเนินโครงการ การบริหารผู้รับเหมาช่วงที่ขาดประสิทธิภาพ การสื่อสารและประสานงานระหว่างผู้เกี่ยวข้องที่ไม่ชัดเจน รวมถึงข้อจำกัดด้านความรู้และทักษะของบุคลากร ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อคุณภาพงาน ความพึงพอใจของลูกค้า และผลการดำเนินงานขององค์กรในภาพรวม (Doloi, 2013; Love et al., 2016)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการภายในองค์กรเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีส่วนกำหนดความสำเร็จของธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง โดยเฉพาะกลยุทธ์การควบคุมต้นทุน (Cost Control Strategy: CCS) กลยุทธ์การบริหารผู้รับเหมาช่วง (Subcontractor Management Strategy: SMS) กลยุทธ์การสื่อสารและการประสานงาน (Communication and Coordination Strategy: COMS) และกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะของพนักงาน (Employee Competency Strategy: ECS) ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานและความสามารถในการแข่งขันขององค์กร (Barney, 1991; Becker, 1993; Kerzner, 2017)

แม้ว่าจะมีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาปัจจัยความสำเร็จของโครงการก่อสร้างและผลการดำเนินงานขององค์กรก่อสร้าง แต่ส่วนใหญ่มักมุ่งเน้นการศึกษาเฉพาะปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง หรือศึกษาในบริบทของโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ ขณะที่การศึกษาเชิงบูรณาการเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการภายในองค์กรหลายด้านพร้อมกันในบริบทธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนยังมีอยู่อย่างจำกัด โดยเฉพาะในระดับจังหวัด ซึ่งมีลักษณะการแข่งขันและรูปแบบการดำเนินธุรกิจแตกต่างจากองค์กรก่อสร้างขนาดใหญ่ในส่วนกลาง

จังหวัดขอนแก่นถือเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีการขยายตัวของภาคอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้างอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนจำนวนมากดำเนินกิจการอยู่ในพื้นที่ ดังนั้น การศึกษากลยุทธ์การบริหารจัดการที่มีผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนในจังหวัดขอนแก่น จึงมีความสำคัญทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติ โดยผลการวิจัยจะช่วยอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การบริหารจัดการกับผลการดำเนินงานของธุรกิจ และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและความยั่งยืนของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนในอนาคต

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การบริหารจัดการและผลการดำเนินงานของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนในจังหวัดขอนแก่น

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์อธิบายว่าองค์กรที่สามารถกำหนดและดำเนินกลยุทธ์ได้อย่างเหมาะสมจะสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและยกระดับผลการดำเนินงานขององค์กรได้อย่างยั่งยืน (David & David, 2017) ขณะที่

ทฤษฎีทรัพยากรฐานองค์กร (Resource-Based View: RBV) ของ Barney (1991) อธิบายว่าทรัพยากรภายในองค์กร เช่น ความรู้ ความเชี่ยวชาญของบุคลากร ระบบการบริหารจัดการ และความสามารถในการประสานงาน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรในระยะยาว

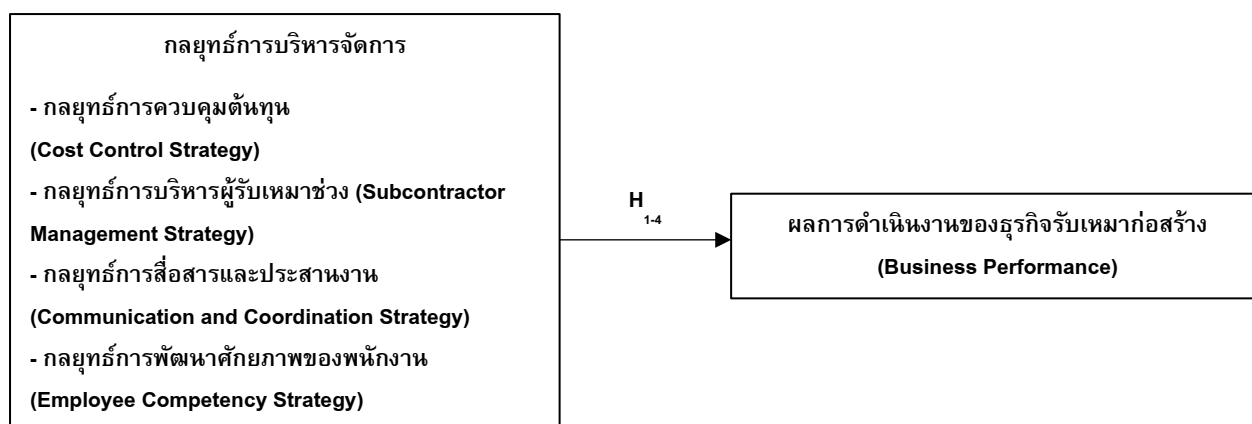
สำหรับธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง การควบคุมต้นทุนถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันและผลการดำเนินงานขององค์กร เนื่องจากต้นทุนวัสดุก่อสร้าง ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการมีความผันผวนสูง โดยงานศึกษาของ Okereke et al. (2022) พบว่าการบริหารต้นทุนที่มีประสิทธิภาพช่วยลดความสูญเสีย เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน และส่งผลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ขององค์กรก่อสร้าง นอกจากนี้ รายงานแนวโน้มอุตสาหกรรมรับเหมาก่อสร้างของธนาคารกรุงศรีอยุธยา ยังระบุว่าผู้ประกอบการก่อสร้างไทยเผชิญความเสี่ยงจากต้นทุนวัสดุและแรงงานที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้การควบคุมต้นทุนเป็นปัจจัยสำคัญต่อความอยู่รอดและความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง

ในด้านการบริหารผู้รับเหมาช่วง การสื่อสาร และการประสานงาน พบว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารโครงการก่อสร้าง เนื่องจากโครงการก่อสร้างเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย ทั้งเจ้าของโครงการ ผู้ออกแบบ ผู้ควบคุมงาน และผู้รับเหมาช่วง งานวิจัยเกี่ยวกับผู้รับเหมาช่วงในอุตสาหกรรมก่อสร้างของประเทศไทยพบว่าการบริหารต้นทุน การจัดการทรัพยากร และการประสานงานที่มีประสิทธิภาพช่วยเพิ่มผลผลิตภาพ ลดต้นทุนการดำเนินงาน และสนับสนุนความสำเร็จของโครงการก่อสร้าง

ด้านการพัฒนาสมรรถนะของพนักงาน ทฤษฎีทุนมนุษย์ของ Becker (1993) อธิบายว่าความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของบุคลากรเป็นทรัพยากรที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและความได้เปรียบในการแข่งขันให้แก่องค์กรได้ โดย Wangcharoendate (2022) พบว่าการพัฒนาศักยภาพบุคลากร การส่งเสริมการเรียนรู้ และการมุ่งเน้นสมรรถนะของพนักงาน ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิผลและผลการดำเนินงานขององค์กร นอกจากนี้ งานศึกษาด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรก่อสร้างยังชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะและการมีส่วนร่วมของพนักงานช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานและความสำเร็จขององค์กรได้อย่างมีนัยสำคัญ

สำหรับการวัดผลการดำเนินงานขององค์กร งานวิจัยนี้ใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) ของ Kaplan และ Norton (1996) ซึ่งครอบคลุมการประเมินผลใน 4 มิติ ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และการเติบโต โดยเป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร เนื่องจากสามารถสะท้อนผลลัพธ์ทางธุรกิจได้อย่างครอบคลุมมากกว่าการพิจารณาตัวชี้วัดทางการเงินเพียงอย่างเดียว

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยนี้พัฒนาขึ้นจากแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) ทฤษฎีทรัพยากรฐานองค์กร (Resource-Based View: RBV) และทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory) ซึ่งอธิบายว่าความสามารถใน

การแข่งขันและผลการดำเนินงานขององค์กรเกิดจากการบริหารจัดการทรัพยากรภายในอย่างมีประสิทธิภาพ (Barney, 1991; Becker, 1993; David & David, 2017) โดยงานวิจัยนี้กำหนดให้กลยุทธ์การควบคุมต้นทุน (Cost Control Strategy: CCS) กลยุทธ์การบริหารผู้รับเหมาช่วง (Subcontractor Management Strategy: SMS) กลยุทธ์การสื่อสารและการประสานงาน (Communication and Coordination Strategy: COMS) และกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะของพนักงาน (Employee Competency Strategy: ECS) เป็นตัวแปรอิสระที่คาดว่าจะส่งผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นตัวแปรตามของการวิจัย โดยผลการดำเนินงานของธุรกิจวัดตามแนวคิด Balanced Scorecard (BSC) ที่ครอบคลุมมิติด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และการเติบโต (Kaplan & Norton, 1996)

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การบริหารจัดการและผลการดำเนินงานของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนในจังหวัดขอนแก่น

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนในจังหวัดขอนแก่น โดยอ้างอิงข้อมูลจากรายงานสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม พ.ศ. 2565 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งระบุว่าจังหวัดขอนแก่นมีสถานประกอบการทั้งสิ้น 67,982 แห่ง และมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคการก่อสร้างคิดเป็นร้อยละ 4.4 ของสถานประกอบการทั้งหมด ส่งผลให้สามารถประมาณจำนวนประชากรธุรกิจรับเหมาก่อสร้างในจังหวัดขอนแก่นได้จำนวนประมาณ 2,991 แห่ง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565)

ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 353 ตัวอย่าง ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนจากแบบสอบถามที่อาจไม่สมบูรณ์หรือไม่สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ได้ ผู้วิจัยจึงกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้น และสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้จริงจำนวน 390 ตัวอย่าง ซึ่งเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งพัฒนาจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลพื้นฐานของกิจการ ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการภายในองค์กร ประกอบด้วย กลยุทธ์การควบคุมต้นทุน (CCS) กลยุทธ์การบริหารผู้รับเหมาช่วง (SMS) กลยุทธ์การสื่อสารและการประสานงาน (COMS) และกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะของพนักงาน (ECS) และส่วนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของธุรกิจ โดยใช้มาตรประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale)

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอนุมานด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การบริหารจัดการและผลการดำเนินงานของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนในจังหวัดขอนแก่น โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การบริหารจัดการที่มีผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนในจังหวัดขอนแก่น” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การบริหารจัดการและผลการดำเนินงานของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนในจังหวัดขอนแก่น โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการหรือผู้บริหารธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนจำนวน 390 ตัวอย่าง และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การนำเสนอผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n = 390)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	298	76.4
หญิง	92	23.6
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	150	38.5
30-39 ปี	147	37.7
40-49 ปี	78	20.0
50-59 ปี	13	3.3
60 ปีขึ้นไป	2	0.5
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	46	11.8
ปริญญาตรี	278	71.3
ปริญญาโท	60	15.4
สูงกว่าปริญญาโท	6	1.5
ตำแหน่งงาน		
เจ้าของกิจการ/กรรมการ	36	9.2
ผู้จัดการโครงการ	61	15.6
วิศวกร/สถาปนิก	178	45.6
หัวหน้างาน/โพรแมน	74	19.0
พนักงานฝ่ายสนับสนุน	41	10.5
ประสบการณ์ทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	127	32.6
5-9 ปี	117	30.0
10-14 ปี	108	27.7
15-19 ปี	29	7.4
20 ปีขึ้นไป	9	2.3
ประเภทธุรกิจ		
อาคารพักอาศัย	57	14.6
อาคารพาณิชย์	45	11.5
ทั้งอาคารพักอาศัยและอาคารพาณิชย์	288	73.8

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 390 ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 298 ราย คิดเป็นร้อยละ 76.4 และ เพศหญิง จำนวน 92 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.6 โดยส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมาคืออายุ 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.7 และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 71.3

เมื่อพิจารณาด้านตำแหน่งงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นวิศวกรหรือสถาปนิก คิดเป็นร้อยละ 45.6 รองลงมาคือ หัวหน้างานหรือโพรแมน คิดเป็นร้อยละ 19.0 และผู้จัดการโครงการ คิดเป็นร้อยละ 15.6 ขณะที่ประสบการณ์การทำงานส่วนใหญ่อยู่ในช่วงต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.6 รองลงมาคือ 5-9 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.0 และ 10-14 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.7

ด้านลักษณะกิจการ พบว่าส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจทั้งอาคารพักอาศัยและอาคารพาณิชย์ คิดเป็นร้อยละ 73.8 สะท้อนให้เห็นว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีการดำเนินธุรกิจที่ครอบคลุมงานก่อสร้างหลายประเภท และมีความหลากหลายของลักษณะโครงการที่รับดำเนินการ

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการภายในองค์กรและผลการดำเนินงานของธุรกิจ

ตัวแปร	Mean	ระดับ
กลยุทธ์การควบคุมต้นทุน Cost Control Strategy (CCS)	4.48	มากที่สุด
กลยุทธ์การบริหารผู้รับเหมาช่วง Subcontractor Management Strategy (SMS)	4.54	มากที่สุด
กลยุทธ์การสื่อสารและการประสานงาน Communication and Coordination Strategy (COMS)	4.57	มากที่สุด
กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะของพนักงาน Employee Competency Strategy (ECS)	4.59	มากที่สุด
ผลการดำเนินงานของธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง Business Performance (BP)	4.59	มากที่สุด

หมายเหตุ: ระดับความคิดเห็นแปลผลตามเกณฑ์มาตราส่วนลิเคิร์ต 5 ระดับ

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อกลยุทธ์การบริหารจัดการภายในองค์กรและผลการดำเนินงานของธุรกิจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะของพนักงาน (ECS) และผลการดำเนินงานของธุรกิจ (BP) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน (Mean = 4.59) รองลงมา ได้แก่ กลยุทธ์การสื่อสารและการประสานงาน (COMS) (Mean = 4.57) กลยุทธ์การบริหารผู้รับเหมาช่วง (SMS) (Mean = 4.54) และกลยุทธ์การควบคุมต้นทุน (CCS) (Mean = 4.48) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สระหว่างตัวแปร

	CCS	SMS	COMS	ECS	BP
CCS	1				
SMS	.624**	1			
COMS	.614**	.647**	1		
ECS	.592**	.646**	.763**	1	
BP	.633**	.627**	.709**	.790**	1

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 3 พบว่า กลยุทธ์การบริหารจัดการทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนในจังหวัดขอนแก่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะของพนักงาน (ECS) มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานสูงที่สุด ($r = .790$, $p < .01$) รองลงมา ได้แก่ กลยุทธ์การสื่อสารและการ

ประสานงาน (COMS) ($r = .709$, $p < .01$) กลยุทธ์การควบคุมต้นทุน (CCS) ($r = .633$, $p < .01$) และกลยุทธ์การบริหารผู้รับเหมาช่วง (SMS) ($r = .627$, $p < .01$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อองค์กรมีการดำเนินกลยุทธ์การบริหารจัดการในระดับที่ดีขึ้น จะส่งผลให้ผลการดำเนินงานของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนมีแนวโน้มดีขึ้นตามไปด้วย

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของกลยุทธ์การบริหารจัดการที่มีผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนในจังหวัดขอนแก่น

ตัวแปร	B	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	0.399	-	2.688	0.007
CCS	0.173	0.185	4.648	<0.001
SMS	0.077	0.083	1.963	0.050
COMS	0.146	0.152	3.160	0.002
ECS	0.522	0.511	10.795	<0.001

Model Summary

$R = 0.825$, $R^2 = 0.680$, Adjusted $R^2 = 0.677$, $F = 204.788$, Sig. = <0.001 and Durbin-Watson = 1.882

จากตารางที่ 4 พบว่า กลยุทธ์การบริหารจัดการสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลการดำเนินงานของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนในจังหวัดขอนแก่นได้ร้อยละ 68.0 ($R^2 = 0.680$) และแบบจำลองมีความเหมาะสมทางสถิติ ($F = 204.788$, $p < 0.001$)

เมื่อพิจารณาอิทธิพลของตัวแปรอิสระรายด้าน พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะของพนักงาน (ECS) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานมากที่สุด ($\beta = 0.511$, $p < 0.001$) รองลงมา ได้แก่ กลยุทธ์การควบคุมต้นทุน (CCS) ($\beta = 0.185$, $p < 0.001$) และกลยุทธ์การสื่อสารและการประสานงาน (COMS) ($\beta = 0.152$, $p = 0.002$) ตามลำดับ

สำหรับกลยุทธ์การบริหารผู้รับเหมาช่วง (SMS) พบว่ามีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานเช่นกัน ($\beta = 0.083$, $p = 0.050$) อย่างไรก็ตาม อิทธิพลอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่นในแบบจำลอง

สามารถเขียนสมการถดถอยได้ดังนี้

$$BP = 0.399 + 0.173(CCS) + 0.077(SMS) + 0.146(COMS) + 0.522(ECS)$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การบริหารจัดการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนในจังหวัดขอนแก่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยตัวแปรทุกด้านสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลการดำเนินงานได้ร้อยละ 68.0 ($R^2 = 0.680$) สะท้อนให้เห็นว่ากลยุทธ์การบริหารจัดการภายในองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ระบุว่าองค์กรที่สามารถบริหารจัดการทรัพยากรและกระบวนการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะมีความสามารถในการแข่งขันและสร้างผลการดำเนินงานที่ดีกว่าองค์กรอื่น (David & David, 2017)

ผลการศึกษาพบว่า กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะของพนักงาน (ECS) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานมากที่สุด ($\beta = 0.511$, $p < 0.001$) แสดงให้เห็นว่าความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ของบุคลากรมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชน เนื่องจากลักษณะงานก่อสร้างเป็นงานที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การตัดสินใจในงาน และการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นองค์กรที่มีการพัฒนา

บุคลากรอย่างสม่ำเสมอจึงมีแนวโน้มที่จะมีผลการดำเนินงานที่ดีกว่า ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory) ของ Becker (1993) ที่มองว่าทรัพยากรมนุษย์เป็นสินทรัพย์สำคัญที่สร้างคุณค่าและความได้เปรียบในการแข่งขันให้แก่องค์กร รวมทั้งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Toor และ Ofori (2012) ที่พบว่าศักยภาพของบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพขององค์กรก่อสร้าง

กลยุทธ์การควบคุมต้นทุน (CCS) เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ ($\beta = 0.185, p < 0.001$) สะท้อนให้เห็นว่าการวางแผน ควบคุม และติดตามต้นทุนโครงการอย่างเป็นระบบช่วยลดความสูญเสียทางธุรกิจและเพิ่มความสามารถในการทำกำไรขององค์กร โดยเฉพาะในสภาวะที่ต้นทุนวัสดุก่อสร้างและค่าแรงมีความผันผวนสูง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Doloi (2013) ที่พบว่าการควบคุมต้นทุนที่มีประสิทธิภาพช่วยลดปัญหาต้นทุนบานปลายและเพิ่มโอกาสความสำเร็จของโครงการก่อสร้าง

สำหรับกลยุทธ์การสื่อสารและการประสานงาน (COMS) พบว่ามีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ ($\beta = 0.152, p = 0.002$) แสดงให้เห็นว่าการสื่อสารที่ชัดเจนและการประสานงานที่มีประสิทธิภาพระหว่างผู้เกี่ยวข้องช่วยลดความผิดพลาดในการดำเนินงาน เพิ่มความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา และสนับสนุนให้โครงการก่อสร้างดำเนินไปตามเป้าหมายที่กำหนด ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ Love et al. (2016) ที่พบว่าการสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการก่อสร้างและผลการดำเนินงานขององค์กร

นอกจากนี้ กลยุทธ์การบริหารผู้รับเหมาช่วง (SMS) ยังพบว่ามีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ ($\beta = 0.083, p = 0.050$) แม้ว่าจะมีอิทธิพลน้อยกว่าปัจจัยอื่นๆ ก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการคัดเลือก การติดตาม และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้รับเหมาช่วงสามารถช่วยลดความล่าช้าและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินโครงการได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Pheng และ Chuan (2006) ที่ระบุว่าการบริหารผู้รับเหมาช่วงอย่างมีประสิทธิภาพเป็นองค์ประกอบสำคัญของความสำเร็จในโครงการก่อสร้าง

โดยสรุป ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาสมรรถนะของพนักงาน การควบคุมต้นทุน การสื่อสารและการประสานงาน รวมถึงการบริหารผู้รับเหมาช่วง ล้วนเป็นกลยุทธ์การบริหารจัดการที่มีความสำคัญต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนในจังหวัดขอนแก่น โดยเฉพาะการพัฒนาสมรรถนะของพนักงานซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะของพนักงานเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเอกชนมากที่สุด ดังนั้น ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ผ่านการฝึกอบรม การพัฒนาทักษะวิชาชีพ และการถ่ายทอดองค์ความรู้จากผู้มีประสบการณ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและยกระดับคุณภาพงานก่อสร้าง นอกจากนี้ ผู้ประกอบการควรพัฒนาระบบการควบคุมต้นทุนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีการวางแผนงบประมาณ การติดตามต้นทุน และการประเมินผลการใช้ทรัพยากรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยลดความสูญเสียและเพิ่มความสามารถในการทำกำไรขององค์กร ในด้านการสื่อสารและการประสานงาน องค์กรควรส่งเสริมการสื่อสารภายในที่มีความชัดเจนและเป็นระบบ รวมทั้งพัฒนาช่องทางการประสานงานระหว่างหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องในโครงการ เพื่อช่วยลดข้อผิดพลาดในการดำเนินงาน และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารโครงการก่อสร้าง สำหรับการบริหารผู้รับเหมาช่วง องค์กรควรจัดให้มีระบบคัดเลือก ประเมินผล และติดตามผลการดำเนินงานของผู้รับเหมาช่วงอย่างเป็นระบบ รวมถึงสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างองค์กรและผู้รับเหมาช่วง เพื่อให้การดำเนินงานก่อสร้างเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไปควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังจังหวัดอื่นหรือภูมิภาคอื่นของประเทศไทย เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยในบริบทที่แตกต่างกัน และเพิ่มความสามารถในการอ้างอิงผลการศึกษาในระดับที่กว้างขึ้น นอกจากนี้ อาจ

ศึกษาตัวแปรอื่นที่อาจส่งผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร นวัตกรรมองค์กร หรือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในงานก่อสร้าง เพื่อขยายองค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง รวมทั้งอาจประยุกต์ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ขั้นสูง เช่น Structural Equation Modeling (SEM) หรือ Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรได้อย่างละเอียดและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). รายงานสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม พ.ศ. 2565. สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2567). ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ปี 2567. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- Barney, J. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of Management*, 17(1), 99-120.
- Becker, G. S. (1993). *Human capital: A theoretical and empirical analysis, with special reference to education* (3rd ed.). University of Chicago Press.
- David, F. R., & David, F. R. (2017). *Strategic management: A competitive advantage approach, concepts and cases* (16th ed.). Pearson Education.
- Doloi, H. (2013). Cost overruns and failure in project management: Understanding the roles of key stakeholders in construction projects. *Journal of Construction Engineering and Management*, 139(3), 267-279.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2019). *Multivariate data analysis* (8th ed.). Cengage Learning.
- Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (1996). *The balanced scorecard: Translating strategy into action*. Harvard Business School Press.
- Kerzner, H. (2017). *Project management: A systems approach to planning, scheduling, and controlling* (12th ed.). John Wiley & Sons.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 140, 1-55.
- Love, P. E. D., Smith, J., Teo, P., Irani, Z., & Sing, C. P. (2016). Building information modeling, communication, and project performance in construction projects. *Automation in Construction*, 68, 1-15.
- Okereke, C., Aghimien, D., Aigbavboa, C., & Thwala, W. (2022). The role of construction cost management practices on construction organisations' strategic performance. *Journal of Engineering, Design and Technology*, 20(5), 1294-1312.
- Pheng, L. S., & Chuan, Q. T. (2006). Environmental factors and work performance of project managers in the construction industry. *International Journal of Project Management*, 24(1), 24-37.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2019). *Using multivariate statistics* (7th ed.). Pearson.
- Toor, S. U. R., & Ofori, G. (2008). Leadership versus management: How they are different, and why. *Leadership and Management in Engineering*, 8(2), 61-71.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper & Row.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2026 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).